

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV

GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV

Curs /Curso
2018-2019

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Fonaments Històrics del Disseny				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	6	Curs <i>Curso</i>	primer	Semestre <i>Semestre</i>	primer
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	bàsica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		Castellà-valencià	
Matèria <i>Materia</i>	Història i Teoria de l'Art i del Disseny				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Disseny de Producte (Itinerari d'Il·lustració Aplicada)				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Disseny de Producte (Il·lustració)				
Centre <i>Centro</i>	Escola d'Art i Superior de Dissent d'Alcoi				
Departament <i>Departamento</i>	Història i Teoria de l'Art i del Disseny				
Professorat <i>Profesorado</i>	Xavier Ruiz Serralta				
e-mail <i>e-mail</i>	ruizx@easdalcoi.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>
<p>Aquesta assignatura pretén introduir els alumnes dins del món de la il·lustració, atenent la gran diversitat de suports dels que ha fet ús al llarg de la història (ceràmics, fusta, paper, tèxtil i, actualment, també plàstics). Pel que fa al nom de l'assignatura, cal atendre tant a l'àmbit conceptual (estils, terminologia adient, ...), com a la perspectiva històrica de la seua metodologia i, també, introduir-los en l'exercici de les habilitats investigadores.</p> <p>L'assignatura introdueix els alumnes en el concepte de disseny, seguint amb l'aparició i evolució de la imatge en contextos comunicatius, la combinació utilitària d'imatges i elements gràfics (el que anomenem precedents del disseny) i la seua relació amb la Història de l'Art, fins arribar a l'aparició del disseny al segle XVIII. Tot açò atenent a la seua aplicació com a complement del disseny de productes.</p> <p>La aportació de la assignatura a la formació de l'alumne de grau en disseny i al seu perfil professional està fonamentada en els objectius generals i expressada als resultats d'aprenentatge. Aquests són, el coneixement i treball dels diversos llenguatges artístics per tal d'aplicar-lo en els seus projectes i la valoració de les expressions artístiques i visuals d'una societat com a eina per entendre els seus conflictes i superacions.</p>

1.2 Coneixements previs Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Com a primera assignatura dins la matèria de Teoria i Història del Disseny als estudis superiors, no cal que l'alumne tinga uns coneixements previs per cursar-la. No obstant això, en el context d'uns estudis superiors, l'alumne hauria de tindre un domini suficient de determinades eines adquirides al Batxillerat, com ara un coneixement suficient pel que fa als diferents períodes de la Història, la cultura i l'Art, o les necessàries competències en llengües i en matèria digital.

Hom recomana que, per motius metodològics, l'alumne haja superat aquesta assignatura abans de cursar les següents assignatures de l'àmbit històric i cultural.

2 Competències de l'assignatura Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

Competències transversals (CT) (CT2, CT8, CT11)

- Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la de forma adequada.
- Desenvolupar de manera raonada i crítica idees y arguments.
- Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional fonamentada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i envers la diversitat.

Competències generals (CG) o curriculars (CG3, CG6, CG12, CG13)

- Establir relacions entre el llenguatge formal, el llenguatge simbòlic i la funcionalitat específica.
- Promoure el coneixement dels aspectes històrics, ètics, socials i culturals del disseny.
- Aprofundir en la història i la tradició de les arts i del disseny.
- Conèixer el context econòmic, social i cultural en el que es troba el disseny.

Competències específiques de la matèria (CE) (CE15)

- Reflexionar sobre la influència social positiva del disseny, valorar la seua incidència en la millora de la qualitat de vida i mediambiental i la seua capacitat per generar identitat, innovació i qualitat en la producció.

3 Resultats d'aprenentatge Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
- Ra1. Utilitza de forma adequada un mètode d'anàlisi, amb els seus procediments i tècniques pròpies, de manera que interpreta i valora les diverses dimensions de l'obra d'art (formal, tècnica i simbòlica), de forma precisa i rigorosa, i fa ús de la terminologia específica adient de les arts visuals.	CT2, CG3
- Ra2. Reconeix i analitza els elements de la producció artística i utilitària, considerant la influència i la relació entre l'artista i la societat, el seu canvi al llarg de la història i l'evolució sociològica del gust en el camp de la il·lustració i el disseny.	CT8, CT11, CG6, CG12, CG13, CE15
- Ra3. Ha desenvolupat la sensibilitat estètica, la capacitat d'anàlisi i de síntesi i el sentit crític i ho aplica en l'estudi i la investigació.	CT2, CT8, CE15

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias,

haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
UNITAT 1. Introducció. Presentació de l'àmbit de treball i camp, el marc històric i la terminologia específica de la disciplina: il·lustració, disseny gràfic i àmbit professional.	17 de setembre-21 de setembre
UNITAT 2. Primeres cultures. Aparició de la comunicació visual intencionada i la imatge a la Prehistòria i de l'escriptura a Mesopotàmia i l'antic Egipte: escriptures i suports.	24 de setembre-4 d' octubre
UNITAT 3. Comunicació visual al món clàssic. L'art clàssic: comunicació visual com a propaganda al servei del poder.	8 d'octubre-25 d'octubre
UNITAT 4. Època medieval. El món paleocristià i l'edat mitjana. Iconografia i simbologia cristiana. Manuscrits il·luminats: estils, motius ornamentals de la miniatura, escoles i tipologies.	29 d'octubre-15 de novembre
UNITAT 5. El Renaixement. Context històric i cultural dels segles XV i XVI. Antropocentrisme i Humanisme. L'arribada del paper com a suport. La impressió xilogràfica o de bloc. Gutenberg i l'impremta de tipus mòbils. Els incunables i el llibre il·lustrat. Estudi dels motius ornamentals, proporcions, etc. Relació amb els progressos de la pintura del Quattrocento i Cinquecento. El Manierisme. Els gravats de Durer.	19 de novembre-13 de desembre
UNITAT 6. Barroc i Rococó. Context històric i cultural. Monarquia absolutista i Contrareforma. L'art al servei del poder. Tendències de la pintura barroca. El gravat sobre placa de coure a l' <i>aiguafort</i> : Rembrandt. Característiques bàsiques del Rococó. Il·lustració a finals del segle XVIII.	17 de desembre-17 de gener

5 Activitats formatives *Actividades formativas*

5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	Ra 1 Ra 2	50 hores
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i> <i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	Ra 1 Ra 2	9 hores

Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>	Ra 3	12 hores
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	Ra 1 Ra 2	4 hores
SUBTOTAL			75

5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	Ra 1 Ra 2 Ra 3	40 hores
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	Ra 1 Ra 2 Ra 3	10 hores
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>		
SUBTOTAL			50 hores
TOTAL			125 hores

6 Sistema d'avaluació i qualificació <i>Sistema de evaluación y calificación</i>		
6.1 Instruments d'avaluació <i>Instrumentos de evaluación</i>		
Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...		
<i>Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...</i>		
INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats <i>Resultados de Aprendizaje evaluados</i>	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
- Prova escrita parcial i final	Ra 1, 2 i 3	50%
- Memòria <i>portfolio</i> dels continguts treballats en classe	Ra 1 i 2	20%
- Presentació i defensa dels treballs	Ra 3	20%
- Activitats realitzades i participació interactiva al llarg de les sessions	Ra 1, 2 i 3	10%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

Entenem que els criteris d'avaluació són una exposició més detallada dels resultats d'aprenentatge aplicats a les 6 unitats didàctiques en què s'han organitzat els continguts:

- Assimila les definicions de disseny, disseny gràfic i il·lustració i diferencia el concepte d'Art i de Disseny en base al criteri de la seua funcionalitat per ser una comunicació intencional.
- Assimila la importància de la estètica aplicada al disseny en harmonia amb la funció d'utilitat que li és propi.
- Entén la importància de l'estudi de les produccions gràfiques en relació amb la societat i la cultura on es produeixen.
- Assimila conceptes fonamentals com naturalisme, abstracció, ideograma, pictograma, lletra o llei de frontalitat.
- Entén i diferencia les diferents interpretacions al voltant dels diversos sistemes de comunicació visual intencionada.
- Reconeix i diferencia les diferències d'estil de les diverses cultures, atenent a les diverses manifestacions: il·lustracions, imatges, símbols, ornaments, etc.
- Assimila i entén els conceptes relacionats amb la definició de classicisme: antropocentrisme, mimesi, *canon*, eclecticisme, etc.
- Entén i diferencia les característiques dels sistemes de comunicació visual intencionada a Grècia i Roma: antropocentrisme i exaltació del poder.
- Reconeix les principals tipologies ornamentals vinculades a la comunicació visual intencionada, com són les gregues, l'acant, grotescos, canelobres, etc.
- Entén i aplica els conceptes fonamentals de la unitat, com *antinaturalisme*, iconografia, teocentrisme, *anicònic*, símbol, etc.
- Reconeix i interpreta l'ús de la imatge pel primer art cristià com a imatge simbòlica, amb un missatge d'intenció religiosa en base a una visió teocèntrica del món i com a reciclatge simbòlic dels referents iconogràfics anteriors.
- Reconeix les diferències d'estil de les diverses escoles de miniaturistes, les influències ornamentals de l'art islàmic i el progressiu retorn al naturalisme amb l'estil gòtic, a la baixa Edat Mitjana.
- Reconeix les diverses aportacions tècniques, com són el suport en pergamí, la il·luminació, el *guache*, la maquetació de llibres en base a motius ornamentals, símbols, tipografies, etc.
- Reconeix i aplica conceptes fonamentals com xilografia, incunable, marca d'aigua, tipus mòbils, línies de textura, *exemplars*, filactèria, *ex libris*, Renaixement, Manierisme, simetria, punt de fugida, *ethos*, *pathos*, etc.
- Entén les característiques del nou sistema de comunicació visual intencionada que representa la construcció del espai pictòric renaixentista i les diferències entre els diversos períodes i escoles.
- Valora l'exemple del llibre il·lustrat renaixentista com aplicació del concepte de bellesa harmònica i proporcionada.
- Assimila els conceptes de Barroc i Rococó. Reconeix les imatges del període com pròpies d'un sistema de comunicació visual intencionat vinculat a l'exaltació del poder absolut d'origen diví de l'Església i la monarquia.
- Estudia i analitza les diferents escoles pictòriques, així com els nous gustos de l'època: el costumisme cortesà, el macabre, etc.
- Reconeix les característiques i innovacions en la tipografia, el gravat en coure a l'aiguafort i l'aplicació dels nous motius ornamentals.

(Els criteris d'avaluació es troben vinculats a les diferents Unitats didàctiques i les dades d'entrega s'adequaran al calendari definitiu)

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)
Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

- Quan l'alumne ha suspès al llarg del curs per tindre avaluats de forma negativa determinats instruments d'avaluació, o ha perdut el seu dret a l'avaluació contínua per superar les faltes d'assistència en un 20% del total, passa a ser avaluat pel que s'anomena avaluació única. En aquest cas l'alumne s'haurà de presentar a un examen Final escrit dels continguts teòrics de l'assignatura en dues convocatòries: ordinària i extraordinària. L'alumne d'avaluació contínua obté la seua nota segons el percentatge dels diferents instruments avaluadors que hem explicat abans. Si aprova l'examen parcial (nota de 5 o superior) elimina matèria. Si suspèn el parcial o no té nota en algun apartat els haurà de recuperar al final del semestre. L'alumne que ha perdut el dret a l'avaluació contínua passa a ser avaluat de forma única. Això implica que la prova escrita, final, haurà d'arreglar els diferents instruments d'avaluació que es corresponen amb tots els resultats d'aprenentatge.

Així, la prova escrita única no sols consistirà en l'aplicació dels continguts teòrics de l'assignatura. L'alumne haurà de demostrar que ha assolit les competències assignades mitjançant l'anàlisi i comentari de textos i imatges, presentar la memòria o *porfoli* del curs i un treball d'investigació a elecció del professor i defensar-ho de forma oral. Per això, el professor proporcionarà rúbriques, *check list* i altres eines adients als alumnes.

7

Bibliografia *Bibliografía*

- BORRAS GUALIX, G.M. et al. *Introducción General al arte. Arquitectura, Escultura, Pintura y Artes Decorativas*. Colección Fundamentos 64. Madrid, Ediciones Istmo, 1990.
- CATAFAL, J. y OLIVAN, C. *El grabado*. Colección Oficios Artísticos. Barcelona, R. Torres, 1974.
- CAZA, M. *La serigrafía*. Colección Oficios Artísticos. Barcelona, R. Torres, 1974.
- CHAMBERLAIN, W. *Aguafuerte y Grabado*. Madrid: Herman Blume.
- CROWLEY, D. y HEYER, P. *La comunicación en la historia. Tecnología, cultura y sociedad*. Barcelona, Bosch Comunicación, 1997.
- FRANCASTEL, P. *Pintura y Sociedad. Colección Ensayos de Arte*. Dirigida por BONET CORREA, A. Madrid, 1990.
- GARCÍA LEAL, J. *Arte y Conocimiento*. Granada, Universidad de Granada, 1997.
- GELB, I. *Historia de la escritura*. Alianza Editorial. Madrid. 1985.
- GUBERN, R. *Del bisonte a la realidad virtual*. Barcelona, Anagrama, 1999.
- MEGGS, P. *Historia del Diseño Gráfico*.
- SATUÉ, E. *El diseño Gráfico de la Antigüedad a nuestros días*. Alianza editorial. Madrid. 1988.